

MEMO

Aan : Alle geïnteresseerden
 Van : Stabilitas B.V.,
 Betreft : Onderbouwing Beoordelingsmodel 2023 – Planten
 Datum : 7 december 2022

1. NL Greenlabel

In de visie van NL Greenlabel moeten alle producten, materialen en ook planten aantoonbaar duurzaam zijn en een lage ecologische footprint hebben. Het is belangrijk dat er een goede transparante en onafhankelijke beoordeling plaats vindt.

NL Greenlabel heeft Royal HaskoningDHV gevraagd om de duurzaamheidscriteria toetsbaar te maken. Afhankelijk van hoe goed een product scoort verdient het product een A-, B-, C-, (t/m G-) label. Met dat label kunnen consumenten, inkopers en concurrenten in één oogopslag zien hoe duurzaam een bepaald product of materiaal scoort. Het gaat dan om de score op integrale duurzaamheid en niet op zaken zoals kwaliteit of arbeidsveiligheid.

Sinds 1 juni 2015 voert Stabilitas B.V. in opdracht van NL Greenlabel deze beoordeling uit. NL Greenlabel geeft vervolgens de samenvatting van de resultaten weer in een duurzaamheidspaspoort dat met het product wordt meegeleverd. Zo is voor elke eindgebruiker altijd direct inzichtelijk hoe duurzaam iets is. Figuur 1 geeft een voorbeeld van een plantpaspoort.

Figuur 1: Voorbeeld plantpaspoort

2. De rol van Stabilitas., Royal HaskoningDHV en de Wetenschappelijke raad van Advies

Stabilitas B.V. voert deze beoordeling dus uit op basis van het door Royal HaskoningDHV ontwikkelde beoordelingsmodel. Dit model, geïntroduceerd op de Floriade in Venlo in 2012, wordt jaarlijks verder verbeterd en aangescherpt, zodat producenten gestimuleerd worden om hun producten en productieprocessen verder te verduurzamen om ook bij een herbeoordeling weer een zo hoog mogelijke score / label te kunnen krijgen. Een NL Greenlabel A of B in 2023, kan op termijn best een B of C geworden zijn als u niet mee innoveert. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de input van de leden van de Wetenschappelijke Raad van Advies van NL Greenlabel, waarin vertegenwoordigers zitten van universiteiten en andere kennisinstellingen. Royal HaskoningDHV voert elk jaar op basis van een steekproef een validatie uit van de door Stabilitas uitgevoerde beoordelingen en het daarbij gebruikte beoordelingsmodel.

3. Het beoordelingsmodel 2023

Momenteel wordt hiervoor het model versie 2023 gebruikt. Het is belangrijk dat deze beoordeling op een transparante manier gebeurt. Daar is dit document voor bedoeld. Het beschrijft hoe de beoordeling van het model werkt en welke aannames er achter het model zitten. Van elk beoordeeld plant wordt een kwaliteitscontrole uitgevoerd door een ervaren onafhankelijk adviseur. Ook bij deze aanpassing voor 2023 is weer een balans gezocht tussen eenvoud en diepgang. Eenvoudig genoeg om door iedereen begrepen te worden. Diepgaand genoeg om van een serieuze integrale beoordeling van duurzaamheid te kunnen spreken.

Voor vragen kunt u contact opnemen met Gert Olbertijn van Stabilitas B.V.

4. Systematiek beoordelingsmodel

Het beoordelingsmodel 2023 is gebaseerd op de Levens Cyclus Analyse (LCA) methodologie. Het beoordelingsmodel heeft drie elementen:

1. Uitsluitcriteria: als hier niet aan wordt voldaan kan het product niet gelabeld worden
2. Beoordelingscriteria: Dit zijn objectief meetbare criteria en deze bepalen voor een groot deel de score.
3. Bonuspunten: Dit zijn extra punten die behaald kunnen worden als er extra of op andere manieren aan duurzaamheidswinst wordt gewerkt. De beoordeling van deze bonuspunten staat in dit onderbouwingsdocument ook toegelicht, maar gebeurt deels ook op basis van expert judgement. Door het toekennen van bonuspunten bestaat de mogelijkheid om nieuwe innovatieve oplossingen te waarderen met het model. Bonuspunten zijn eigenlijk voorlopers in het groeimodel en kunnen later als beoordelingscriteria in het model terecht komen.

1. Uitsluitcriteria

Producten komen alleen in aanmerking voor een beoordeling als aan de volgende eisen wordt voldaan:

- Uitgangsmateriaal en planten zijn gekweekt zonder gebruik van kinderarbeid en slavernij.
- Er komen geen giftige stoffen vrij tijdens de gebruiksfase. Bij de beoordeling hiervan wordt aangesloten bij de lijst van het Ministerie van SZW.
- Kwekers/telers leveren alle gevraagde gegevens correct aan en geven hiermee volledige openheid zodat de plant op alle criteria en bonuspunten beoordeeld kan worden
- Kwekers /telers houden zich aan de geldende wet- en regelgeving (Arbo-, milieu en veiligheid).

Bij de aanvraag voor een plantlabel verklaart een kweker/teler dit voor elk van deze uitsluitcriteria afzonderlijk. Zonder deze verklaring wordt de aanvraag niet in behandeling genomen. Stabilitas BV verklaart geheimhouding aan het bedrijf dat een plant wil laten beoordelen voor de informatie die wordt aangeleverd ten behoeve van deze beoordeling.

2. Beoordelingscriteria

De producten, materialen en planten worden beoordeeld op de volgende criteria:

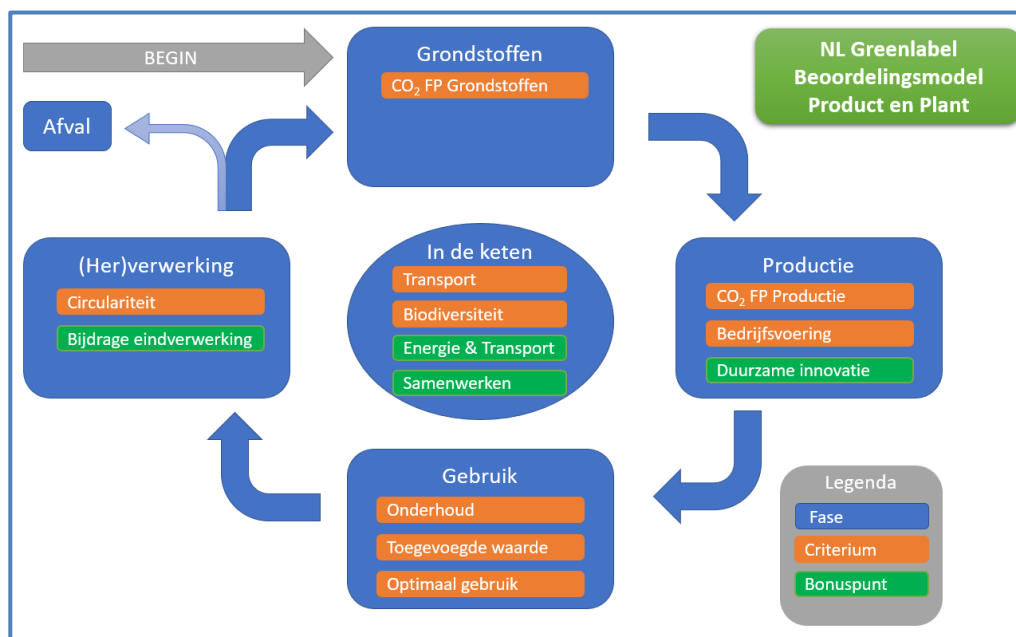
1. Productie(kweek)fase (inclusief grondstoffen):
 - a. CO₂-footprint grondstoffen en productie
 - b. Bedrijfsvoering
2. Gebruiksfasen
 - a. Optimaal gebruik
 - b. Onderhoud
 - c. Extra toegevoegde waarde
3. (Her)verwerkingsfase
 - a. Circulariteit
4. Criteria die op meerdere plaatsen in de keten spelen
 - a. Transport
 - b. Biodiversiteit

3. Bonuspunten

Voor de volgende onderdelen kan een bonuspunt verdiend worden:

- Duurzame innovatie
- Bijdrage eindverwerking
- Energie & Transport
- Samenwerken in de keten

In figuur 2 wordt zichtbaar waar bovenstaande onderdelen van de beoordeling zich bevinden in de levenscyclus.

Figuur 2: Overzicht van de beoordelingscriteria en bonuspunten in de levenscyclus

5. Koppeling met de Sustainable Development Goals (SDG's)

De SDG's (Sustainable Development Goals of Duurzame Ontwikkelingsdoelen) zijn zeventien doelen voor een mooiere wereld in 2030. De SDG's zijn in 2015 afgesproken door de landen die zijn aangesloten bij de Verenigde Naties (VN), waaronder Nederland.

Het beoordelingsmodel voor Planten draagt bij aan de volgende SDG-doelen:

- 3: Goede gezondheid en welzijn
- 6: Schoon water en sanitair
- 7: Betaalbare en duurzame energie
- 8: Waardig werk en economische groei
- 9: Industrie, innovatie en infrastructuur
- 11: Duurzame steden en gemeenschappen
- 12: Verantwoorde consumptie en productie
- 13: Klimaatactie
- 14: Leven in het water
- 15: Leven op het land
- 17: Partnerschap om doelstellingen te bereiken

6. Onderbouwing beoordelingscriteria en bonuspunten

Deze paragraaf beschrijft waarom de beoordelingscriteria en bonuspunten zijn opgenomen in het model en hoe de beoordeling ervan plaatsvindt. In de bijlage van dit onderbouwingsdocument staan de exacte grenzen en indeling van de beoordeling. Daar staat wanneer welke score behaald wordt.

6.1 Beoordelingscriteria

1. Productie(kweek)fase (inclusief grondstoffen)

1a. CO₂-footprint grondstoffen en productie

De grondstoffen die nodig zijn voor een plant of product moeten eerst gewonnen of geproduceerd worden. De winning van deze grondstoffen heeft invloed op het milieu. Neem als voorbeeld een plant, deze moet eerst gekweekt worden en hiervoor zijn grondstoffen nodig zoals zaden, voedingsstoffen, water, grond. Een plant wordt vaak verkocht in een plastic pot. Voor sommige producten moeten de grondstoffen vervolgens bewerkt en/of vormgegeven worden. In het geval van de verpakking van primair plastic betekent dit winning van olie, raffinage tot plastic en uiteindelijk de verwerking tot de vorm van een pot.

Tijdens al deze stappen wordt in meer of mindere mate gebruik gemaakt van energiebronnen en apparaten. De resulterende milieu-impact in kg CO₂ per ton product dient als input voor het model. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de transportbewegingen tijdens de winning en tijdens de bewerking en/of vormgeving van een plant geen onderdeel zijn van de materiaalsamenstelling aangezien transport los wordt beoordeeld.

Voor het bepalen van de milieu-impact wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van een product specifieke LCA. Als deze niet aanwezig is wordt gebruik gemaakt van gerenommeerde databases zoals de Nationale Milieudatabase en de internationale databases Ecoinvent en Idemat.

1b. Bedrijfsvoering

De manier waarop een bedrijf dat het duurzaamheidslabel aanvraagt, zijn kernactiviteiten uitvoert en verantwoordelijkheid neemt ten aanzien van het milieu en de sociale context is onderdeel van het model. Het gaat hierbij om het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) met aandacht voor de drie P's (people, planet, profit). Binnen het model wordt een bedrijf met meer aandacht voor duurzame bedrijfsvoering positiever beoordeeld. Bij de beoordeling van dit punt wordt nadrukkelijk gekeken of er aantoonbaar extra stappen worden gezet op gebied van milieu (bijvoorbeeld t.a.v. energie, water of afval) en sociaal ondernemen. Daarnaast wordt ook gekeken naar welke duurzaamheidskeurmerken en/of certificaten een bedrijf heeft op gebied van de bedrijfsvoering. Hierbij wordt wel opgemerkt dat in bepaalde gevallen bij (meestal) kleinere bedrijven het vaak zo is dat er minder vastgelegd is in formele systemen. Zo'n bedrijf kan nog steeds goed scoren, op voorwaarde dat ze aantoonbaar maken wat ze doen op gebied van een duurzame bedrijfsvoering.

2. Gebruiksfase

2a. Optimaal gebruik

De positieve eigenschappen van planten komen alleen tot uiting als planten op de juiste manier geplant en onderhouden worden. De kweker kan hier een belangrijke rol in spelen door te zorgen dat de klanten hierin goed geadviseerd worden. Bij de beoordeling van dit punt wordt gekeken of er een goed advies wordt gegeven voor de geschiktheid van de standplaats, onderhoud en verzorging, bodembeheer etc.

2b. Onderhoud

Om planten in balans met de omgeving te houden is in veel gevallen onderhoud nodig. De milieu-impact van het onderhoud is afhankelijk van de methode en frequentie. Voor het onderhoud kunnen bijvoorbeeld (chemische) middelen of machines nodig zijn, terwijl in sommige gevallen weinig of helemaal geen onderhoud noodzakelijk is. In het model is de mate van onderhoud ingedeeld in vijf klassen van zeer extensief tot zeer intensief. Bij de beoordeling van onderhoud wordt gekeken naar de mate en de soort onderhoud (maaien, snoeien, etc.), maar ook naar de benodigde verzorging (meststoffen, bestrijdingsmiddelen, preventie) die een plant nodig heeft.

2c. Extra toegevoegde waarde

Hierbij wordt de ecologische toegevoegde waarde van een plant beoordeeld. Ofwel, wat biedt een plant aan toegevoegde waarde voor mens en de natuur. Denk hierbij aan het afvangen van fijnstof en wateropname/regulatie. De individuele eigenschappen van een plantensoort worden beoordeeld.

3. (Her)verwerkingsfase

3a. Circulariteit

Circulariteit is een belangrijk onderwerp, aangezien we maar één aarde hebben met grondstoffen. Hierin is het van belang om (in lijn met de Cradle to Cradle filosofie en het vlindermodel van de Ellen MacArthur Foundation) naar de natuurlijke en technische kringlopen te kijken. Voor de plant inclusief hulpstoffen zijn beide kringlopen van belang.

Concreet wordt een plant vaak geleverd met een verpakking (meestal pot) en in een groei medium zoals potgrond. De plant zelf zal aan het einde van de levensduur opgaan in de natuurlijke kringloop. Voor de beoordeling wordt daarom vooral gekeken naar de verpakking en naar het medium.

De beoordeling voor de eindverwerking is gebaseerd op het 10R-model van Cramer, dat een gedetailleerdere versie is van de oorspronkelijke Ladder van Lansink. Deze gaat uit van de volgende 10 R-en:

- Refuse – prevent the use of resources
- Reduce – decrease the use of resources
- Renew – redesign products in view of circ.
- Re-use – find new product use
- Repair – maintain and repair
- Refurbish – improve product
- Remanufacture – create new product from second hand
- Re-purpose – re-use product for different purpose
- Recycle – re-use materials of product
- Recover – recover energy from waste

In dit model worden Refuse en Reduce niet beoordeeld binnen het criterium circulariteit. Dit gebeurt al met het bonuspunt Duurzame Innovatie (zie verderop). Met betrekking tot volledig afbreekbare producten, die immers geen eindverwerkingsfase hebben, wordt de volgende indeling gehanteerd:

- Volledig afbreekbaar zonder dat het expliciet iets toevoegt aan bodem of biodiversiteit: score +1
- Volledig afbreekbaar met extra toegevoegde waarde voor bodem of biodiversiteit: score +2

4. Criteria in de keten

4a. Transport

Zoals te zien in figuur 2 vindt transport plaats tijdens verschillende momenten in de levenscyclus van een product. De milieu-impact als gevolg van deze transportbewegingen is afhankelijk van de transportafstand en het gebruikte transportmiddel. Voor het bepalen van de score voor transport wordt in het model versie 2023 de volgende 3 zaken beoordeeld:

1. de transportafstand vanaf de winning van de grondstoffen naar de producent;
2. de transportafstand van de producent tot de klant;
3. de gebruikte transportmiddelen.

De score wordt bepaald aan de hand van de volgende tabel. Hierbij is de afstand het gemiddelde van de afstanden van winning tot producent en van producent tot de klant. In deze tabel is ook nog zichtbaar hoe de score tot en met model 2022 is gedaan, namelijk alleen op basis van afstand.

Tabel 1: Scoretabel criterium transport

T/M Model 2022	< 20 km	20-50 km	50-200 km	200-2000 km	>2000 km
	2	1	0	-1	-2
Model 2023					
Modaliteit	< 20 km	20-50 km	50-200 km	200-2000 km	>2000 km
Elektrische (stads)distributie	2	2	2	NVT	NVT
Elektrische vrachtwagen	2	2	2	1	-1
Vrachtwagen	1	1	0	-1	-2
Trein	NVT	2	2	1	0
Binnenvaart	NVT	1	0	0	-1
Zeeschip	NVT	NVT	0	-1	-2
Vliegtuig	NVT	NVT	-2	-2	-2

4b Biodiversiteit

Biodiversiteit is het totaalpakket aan levende organismen en systemen. In een omgeving met een hoge variatie aan soorten is een hoge biodiversiteit. Voor veel van de planten, producten, goederen en systemen die wij gebruiken als mensen zijn we direct of indirect afhankelijk van biodiversiteit.

In het beoordelingsmodel 2023 is Biodiversiteit voor het eerst als volwaardig criterium opgenomen. In voorgaande modellen was dit een bonuspunt, maar vanwege het belang van biodiversiteit is dit aangepast. De kweek van planten kan namelijk op verschillende manieren en plekken in de keten invloed hebben op de biodiversiteit.

De beoordeling van dit criterium werkt als volgt: er zijn vijf deelcriteria waar punten voor gescoord kunnen worden. Als er meer van deze deelcriteria behaald worden komt er een hogere score uit.

1. Stimuleren van het toepassen van gebiedseigen planten / bomen / zaaigoed
2. Nest en schuilgelegenheden voor dieren
3. Voedselbron voor dieren
4. Gezonde bodem(leven)
5. Biodiversiteit op de bedrijfslocatie (bloeiende akkerranden, wisselteelt, etc.)

6.2 Onderbouwing Bonuspunten

Op een aantal onderdelen kan een product een bonuspunt scoren. Deze bonuspunten worden elk jaar opnieuw vastgesteld. Hieronder volgt een uitleg van de bonuspunten.

Duurzame innovatie

Dit is een open bonuspunt waarin een kweker een bonuspunt kan scoren voor een aantoonbaar duurzame innovatie. Dat kan bijvoorbeeld een innovatie van de plant zijn, maar ook een innovatieve samenwerking of bijvoorbeeld een nieuw innovatief duurzaam businessmodel.

Bijdrage aan optimale eindverwerking

Als er door de aanvrager van het label een significante bijdrage wordt geleverd om ervoor te zorgen dat bijvoorbeeld de pot of de verpakking op een optimale manier verwerkt wordt in de afvalfase kan daarvoor een bonuspunt gescoord worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een retoursysteem (=duurzamere verpakking) of aantoonbaar een extra stap om het zelf beter te kunnen (her)verwerken.

Energie & transport

Als een bedrijf op gebied van energie op de bedrijfslocatie of op gebied van transport aantoonbaar één van onderstaande stappen zet dan kan zij hiervoor een bonuspunt scoren:

1. Een energiepositieve bedrijfslocatie (als het bedrijf op de eigen bedrijfslocatie zelf meer duurzame energie opwekt dan het bij de eigen bedrijfsvoering gebruikt), EN/OF
2. Innovatief duurzaam transport door:
 - a. Vervoer met vrachtwagens waarbij 100% gebruik gemaakt wordt van een schonere brandstof (Bijv. HVO-diesel) OF een aantoonbare stap met een elektrisch, waterstof, of hybride aangedreven vrachtwagen.
 - b. Scheepvaart waarbij gebruik wordt gemaakt van een alternatieve energiedrager (Elektrisch / waterstof, ammoniak, etc.)

Samenwerken in de keten

Veel zaken die met duurzaamheid te maken hebben kunnen alleen verbeterd worden als er door meerdere partijen in de keten wordt samengewerkt. Als het bedrijf in de keten samenwerkt en hiermee een prikkel tot verduurzaming geeft kan hiervoor een bonuspunt gescoord worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een bedrijf dat aan zijn leverancier vraagt om voor de productie van het afgenomen product alleen groene energie te gebruiken of door bij de inkoop van een kunststofproduct te vragen om een product met een bepaald percentage gerecycled kunststof. Het kan ook zijn door een meer intensievere samenwerking waarbij om een product en/of de verpakking gezamenlijk duurzamer te maken.

7. Overzicht te behalen scores en label

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de te behalen scores voor de beoordelingscriteria en de bonuspunten.

Tabel 2: Scoretabel beoordelingscriteria

Beoordelingscriteria	Minimale Score	Maximale Score
1a. CO ₂ -footprint grondstoffen en productie	- 2	2
1b. Bedrijfsvoering	- 2	2
2a. Optimaal gebruik	- 2	2
2b. Onderhoud	- 2	2
2c. Extra toegevoegde waarde	- 2	2
3a. Circulariteit	- 2	2
4a. Transport	- 2	2
4b. Biodiversiteit	- 2	2
Bonuspunten (4 stuks)	0	4
Totalen (maximum en minimum scores)	-16	20

De onderstaande tabel geeft een overzicht van met welke score welk label behaald wordt.

Tabel 3: Benodigde scores per label

Score	Label
13 tot 20	A
9 tot 12	B
5 tot 8	C
1 tot 4	D
- 3 tot 0	E
- 7 tot -4	F
- 16 tot -8	G

BIJLAGE: Scoremodel 2023 (details worden alleen gecommuniceerd in rapportage aan bedrijf)

CO ₂ -footprint grondstoffen en productie	Score	Beoordeling	Toelichting
< 50 kg CO ₂ /ton	2	Zeer goed	● TOELICHTING
50 - 100 kg CO ₂ /ton	1	Goed	●
100 - 500 kg CO ₂ /ton	0	Neutraal	●
500 - 2500 kg CO ₂ /ton	-1	Onvoldoende	●
> 2500 kg CO ₂ /ton	-2	Zeer onvoldoende	●

Bedrijfsvoering	Score	Beoordeling	Toelichting
Te boek als duurzaam bedrijf	2	Zeer goed	● TOELICHTING
Aandacht en continue verbetering	1	Goed	●
Ondernemen soms actie	0	Neutraal	●
Geen speciale aandacht	-2	Zeer onvoldoende	●

Bonuspunt Duurzame innovatie		Ja / Nee	TOELICHTING
------------------------------	--	----------	-------------

Optimaal gebruik	Score	Beoordeling	Toelichting
Altijd compleet klant advies	2	Zeer goed	● TOELICHTING
Klant advies alleen op verzoek	0	Neutraal	●
Geen klant advies	-2	Zeer onvoldoende	●

Onderhoud	Score	Beoordeling	Toelichting
Zeer extensief	2	Zeer goed	● TOELICHTING
Extensief	1	Goed	●
Neutraal	0	Neutraal	●
Intensief	-1	Onvoldoende	●
Zeer intensief	-2	Zeer onvoldoende	●

Extra toegevoegde waarde	Score	Beoordeling	Toelichting
Hoog	2	Zeer goed	● TOELICHTING
Meer dan gemiddeld	1	Goed	●
Gemiddeld	0	Neutraal	●
Minder dan gemiddeld	-1	Onvoldoende	●
Laag	-2	Zeer onvoldoende	●

Circulariteit	Score	Beoordeling	Toelichting
Hoogwaardig hergebruik (Renew, Re-use, Repair, Refurbish of Remanufacture)	2	Zeer goed	● TOELICHTING
50 – 100% Laagwaardig hergebruik (Recycle of Repurpose)	1	Goed	●
0 – 50% Laagwaardig hergebruik (Recycle of Repurpose)	0	Neutraal	●
Recover (verbranden met energierugwinning)	-1	Onvoldoende	●
Storten of chemisch afval	-2	Zeer onvoldoende	●

Bonuspunt Bijdrage aan optimale eindverwerking	Ja / Nee	TOELICHTING
--	----------	-------------

Afstand grondstoffen > Kweek	Afstand kweek > klant	Transportwijze	Beoordeling	Toelichting
< 20 km	< 20 km	Elektrische (stads)distributie	Hier wordt het aantal punten ingevuld:	In de toelichting wordt aangegeven wat de afstand is van de grondstoffen tot aan de kweeklocatie en van de kweeklocatie tot aan de klant en welke transportwijze gebruikt wordt. De combinatie van deze drie zaken leidt tot de score op dit punt.
20 - 50 km	20 - 50 km	Elektrische vrachtwagen	2	
50 - 200 km	50 - 200 km	Vrachtwagen	1	
200 - 2000 km	200 - 2000 km	Trein	0	
> 2000 km	> 2000 km	Binnenvaart Zeeschip Vliegtuig	-1 -2	

Biodiversiteit	Score	Beoordeling	Toelichting
Voldoet aan 4 of meer deelcriteria	2	Zeer goed	● TOELICHTING
Voldoet aan 3 deelcriteria	1	Goed	●
Voldoet aan 2 deelcriteria	0	Neutraal	●
Voldoet aan 1 deelcriterium	-1	Onvoldoende	●
Voldoet aan 0 deelcriteria	-2	Zeer onvoldoende	●

Bonuspunt Energie & Transport	Ja / Nee	TOELICHTING
Bonuspunt Samenwerken in de keten	Ja / Nee	TOELICHTING